

Απόστολος Πιερρής

Δωρικές Μελέτες

***

ΣΠΑΡΤΙΑΤΙΚΑ

7 Ιανουαρίου 2015

Ο αιτών ευρήσεται.

Αν πραγματικά ζητάς κάτι θα το βρεις. Αρκεί η ζήτηση να είναι γνήσια και το ζητούμενο να ανήκει στην αυθεντική ταυτότητα της ουσίας σου. Στη ρίζα της ύπαρξής μας υπάρχει η σφραγίδα της τελειότητας. Αυτή κάνει κάθε ον να υπάρχει και να συνεχίζει στην ύπαρξη. Είναι η εγγύηση του επιτεύγματος για κάθε ον κατά την ουσία του.

Ζητάμε την πραγματικότητα. Η ζήτηση είναι ζήτηση αλήθειας και κάλλους. Και αυτά συμπίπτουν. Η αλήθεια του όντος στη γνησιότητά του είναι η ομορφιά του. Και αντιστρόφως το κάλλος του όντος είναι το «τι ην είναι» του, η οντολογική υπεσχημένη τελειότητά του: «Τι ήταν να είναι». Το ον υπάρχει όσο είναι όμορφο. Και είναι όμορφο όσο πληρέστερα υπάρχει κατά την αλήθεια της ουσίας του. Η αυθεντική πραγματικότητα είναι όμορφη. Το κάλλος είναι η αυθεντική πραγματικότητα. Το έσχατο τέλος (το Κάλλος) είναι το άμεσο, απόλυτο, Δεδομένο (η Ύπαρξη). Το κάλλος συνενώνει ύλη και ιδέα: αποτελεί υλοποιημένη ιδέα και εκπνευματωμένη ύλη. Εδώ έγκειται το μυστικό του ζώντος, αισθητού ιδεαλισμού της Κλασσικής Τέχνης.

Η ζήτηση είναι της πραγματικότητας. Αναζητώντας την πραγματικότητα αναζητούμε τον εαυτό μας, γιατί είμαστε, κάθε ον είναι, φαινόμενα του Απόλυτου Είναι.

Η ιερή δίψα κάθε όντος για το απόλυτο είναι η ιερή δίψα μας, η ανυπέρβλητη ανάγκη μας, για την ανεύρεση του αυθεντικού εαυτού μας. Είμαστε Φαινόμενα του Είναι, μορφές του Απόλυτου. Όσο πιο όμορφα φαινόμενα είμαστε στο γίγνεσθαι τόσο εκφράζουμε τελιότερα το Είναι, τόσο η ταύτισή μας με το Απόλυτο γίνεται ενεργότερη. Η σαφής και ευκρινής μορφή, η ισχυρή, απολύτως ωρισμένη ταυτότητα, προέρχεται και

ουσιώνεται από την φανέρωση του Απόλυτου. Η **ενέργεια** του φαινομένου μας είναι η **ενέργεια** του Είναι. Ιδού: οι άκτιστες ενέργειες του Θεού (Ήσυχασμός) και οι Ενάδες του Ενός (ΝεοΠλατωνισμός) είναι θεολογήματα και οντολογήματα του άμεσου δεδομένου: την πραγματικότητα συνεχουν οι αστραποβολές κάλλους δια των οποίων και στις οποίες φανερώνεται, επι-δεικνύεται και επι-φαίνεται το απόλυτο Είναι. Γνωρίζοντας τον εαυτό μας, ως μορφή του Είναι κατέχουμε το άπαν: αναγνωρίζουμε το Απόλυτο. Εκπληρώνεται έτσι η Δελφική επιταγή: «**Γνώθι Σαυτόν**». Είναι η απάντηση σε κάθε ερώτηση περί της πραγματικότητας στο γίνεσθαι του χρόνου που συρρέοντες στους Δελφούς, Ομφαλό της Γης, Φαλλό και Τάφο του όντος ερριμμένου στο γίνεσθαι, οι μεριμνώντες και ανησυχούντες και αγωνιώντας άνθρωποι θέτουν στον Κυρίαρχη του Χρόνου εξ Αιωνιότητας.

ὁ ἄναξ οὗ τὸ μαντεῖόν ἐστι τὸ ἐν Δελφοῖς

οὔτε λέγει οὔτε κρύπτει ἀλλὰ σημαίνει.

Και ποιός είναι ο Άναξ-Βασιλεύς του παντός;

Αἰὼν παῖς ἐστι παίζων, πεσσεύων· παιδὸς ἢ βασιληΐη.

Ο Άναξ της Αιωνιότητας είναι Παις, ο έφηβος, ο πρωθήβης Απόλλων. Και ο τρομερός Θεός των Αμυκλών, ο τετράχειρ και τετράωτος Ηγήτωρ των Δωριέων στην τελική τους επικράτηση επί των Αχαιών της Λακεδαίμονος κατά το τέλος των Γεωμετρικών Χρόνων, ο κολοσσικός πολεμικός φαλλός του Βαθυκλέους στην Αρχαϊκή Εποχή, είναι Κουρίδιος, ανδρώδης παις, Κούρος, Παρθένος από γενετήσιας μείξεως.

[Ήσύχιος, s.v. Κουρίδιον: **Παρθένιον**· καὶ τὸν ἐκ παρθενίας ἄνδρα. **Λάκωνες δὲ Κουρίδιον καλοῦσι <τὸν> παρ'** [ἀ δὲ] **αὐτοῖς τετράχειρον Απόλλωνα**. Για την δεύτερη ερμηνεία στον Ήσύχιο cf. Σούδα, s.v. Κουρίδιον: τὸν ἐκ παρθενίας μεμνηστευμένον. Η πρώτη όμως εξήγηση του Ήσύχιου ταιριάζει στο θείο επίθετο του Αμυκλαίου Απόλλωνα: ο

Παρθενικός. Cf. «*ᾧ παῖ παρθένιον βλέπων, / δίζημαί σε, ...*» του ερωτομανούς Ανακρέοντος, Fr. 15.1-2 Gentili. «Κουρίδιος» είναι βασικά υποκοριστικό του «Κούρος» (όπως βοῖδιον, οικίδιον, ξιφίδιον κ.λπ.). Cf. την εγερτήριο επίκληση του Στρεψιάδη προς τον αριστοφέροντα υἱόν του Φειδιππίδην, Αριστοφάνης, *Νεφέλαι*, 79-80: *πῶς δῆτ' ἂν ἦδιστ' αὐτὸν ἐπεγείραيمي; πῶς; / Φειδιππίδη, Φειδιππίδιον...* (Και «οικίδιον» εκεί (v. 94) για το σπιτάκι όπου το Σωκρατικόν «φροντιστήριον»). Η αναφορά του «Κουρίδιος» ήταν προς το πανάρχαιο (γεωμετρικής εποχής) ξόανο, ίσως χρυσελεφάντινο, του Απόλλωνα στις Αμύκλες, διαστάσεων και βάρους που να μπορεί κανείς άνετα να το κρατήσει στα χέρια του. Μετά δηλούσε τον Απόλλωνα ως Παρθένο Κούρο.

Η Ιωνική έννοια «κουριδία γυναίκα», «κουρίδιον λέχος» ως γυναίκα σύζυγο ανδρός και κρεβάτι γάμου, σε αντίθεση προς την παλλακίδιο σύζευξη, απαντάται καθαρά στον Ηρόδοτο (I, 135; V, 18, 2; VI, 138, 3) και στον Αριστόξενο (Fr. 89 Wehrli), ενάρχεται δε μετά τον Όμηρο, ίσως από παρανόηση της χρήσης του όρου εκεί, όπου αρχικά ο όρος εσήμαινε τη ζεύξη εις γάμον νεαρού κούρου μάλλον παρά την παντρεία παρθένου κόρης. Άλλωστε Κανών Ελληνικός είναι Κόρη παρθένος, νεαρωτάτη άσυλος, να υπανδρεύεται, οπότε δεν εχρειάζετο ειδική επισήμανση δι' επί τούτου όρου. Αντιθέτως ο άνδρας, κανονικά εισέρχεται εις γάμον ήδη προβεβηκώς εκ νεανία, (μεταξύ 4ης και 5ης επτάδος ετών, όπως φιλοσοφείται η συνήθης πρακτική από Πλάτωνα και Αριστοτέλη), και συνεπώς έχρηζε μνεία ο γάμος του σε νεαρή, κουρική, ηλικία. Τέτοιος ήταν ο Κουρίδιος γάμος, νεανική, εκ μέρους του ανδρός, σύζευξη.

Η Βρισηίς θρηνεί επί νεκρώ τω Πατρόκλω ότι και της είχε τάξει να την κάνει «Αχιλλῆος θεῖοιο / κουριδίην ἄλοχον», γυναίκα του νεαρού, θείου Αχιλλέως (*Ιλιάς*, T, 297-8). Τον άντρα της είχε σκοτώσει ο ίδιος ο Αχιλλεύς (vv. 291-2, 295-6), άρα δεν πρόκειται για παρθένο κόρη. Το ίδιο φαινόμενο απαντάται και στην Νεκυία της Οδύσσειας. Το φάντασμα (η

ειδωλική ψυχή, το αμηνήνόν είδωλον) του Αγαμέμνονα διηγείται στον Οδυσσέα την κακή του κατάληξη στα χέρια της Κλυταιμνήστρας. Ομιλεί για τη σκυλίσια δεινότητα των γυναικών («ὡς οὐκ αἰνότερον καὶ κύντερον ἄλλο γυναικός») όταν βάλουν στο μυαλό τους φρικτά έργα, τέτοια σαν αυτό της Κλυταιμνήστρας:

*οἷον δὴ καὶ κείνη ἐμήσατο ἔργον ἀεικές,
κουριδίῳ τεύξασα πόσει φόνον.*

(λ, 428-9)

Τα αρχαία Σχόλια μας πληροφορούν ότι οι Αλεξανδρινοί φιλόλογοι είχαν σημειώσει με διακριτικά τους στίχους γιατί σε αυτούς αναφέρεται ο Αγαμέμνων ως *κουρίδιος πόσις* της Κλυταιμνήστρας, ενώ κατά μια παράδοση δεν την είχε πάρει παρθένο κόρη, αλλά από άλλο άνδρα: *ὅτι κουρίδιον αὐτόν φησιν. ἔνιοι γὰρ γεγαμῆσθαι τὴν Κλυταιμνήστραν Ταντάλω, ὡς Εὐριπίδης [Ιφιγένεια ἐν Αὐλίδι, σ. 1149] εἰσάγει αὐτὴν λέγουσαν, «ἔγγρας ἄκουσάν με κάμβαλες βία / τὸν πρόσθεν ἄνδρα Τάνταλον κατακτανών».* Η φιλολογική προβληματική προϋποθέτει συνεπώς έννοια του “κουρίδιος” σημαίνουσα νεαρότητα και παρθενία. **Το πρόβλημα των Σχολίων λύεται αν η αρχική, βασική έννοια του Κουρίδιος αναφέρεται στη νεαρότητα, κουρότητα και εξυπακουόμενη παρθενία από γενετησίας μείξεως του ανδρός, όχι της γυναικός.**

«Κουρίδιος φίλος» είναι ο νεαρός πρώτος άνδρας μιας γυναίκας σε αντίθεση προς τον δεύτερο που έχει παντρευτεί και προσέχει ξεχνώντας εκείνον πεθαμένο (ομιλεί η Αθηνά προς τον Τηλέμαχο):

*οἷσθα γὰρ οἷος θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι γυναικός·
κείνου βούλεται οἶκον ὀφέλλειν, ὅς κεν ὀπυῖοι,
παίδων δὲ προτέρων καὶ κουριδίῳ φίλοιῳ
οὐκέτι μέμνηται τεθνηότος, οὐδὲ μεταλλᾶ.*

(Οδύσσεια, ο, 20-3)

Στην Ιωνική χρήση (v. Ηρόδοτο *supra*) και την ύστερη επική παράδοση (cf. Απολλώνιος Ρόδιος, *Αργοναυτικά*, III, 243; III, 1128; IV, 1072) παρέτρεψαν την αρχική έννοια ώστε να σημαίνεται απλώς η νόμιμη γαμήλια συζυγία, κάτι που σαφώς αντιστρατεύεται τη νοηματική ρίζα των λέξεων.

Το αποδιδόμενο στον Αρχίλοχο επίγραμμα της Παλατινής Ανθολογίας A.P. VI 133 (Fr. 17 Diehl) θα ετεκμηριώνει απλώς την πρωιμότητα της παραδραμούσης Ιωνικής χρήσης:

Ἀλκιβίη πλοκάμων ἱερὴν ἀνέθηκε καλύπτρην

Ἴηρι, κουριδίων εὐτ' ἐκύρησε γάμων.

Η Αλκιβίη ανέθεσε στην Ήρα τη νυφική της καλύπτρα (cf. ανακαλυπτήρια), όταν συνεζεύχθη σε «κουρίδιους γάμους». Το περιεξεσμένο αλλά χαλαρό και κεχυμένο ύφος, η επιμελής φροντίδα της ορθότητας, η οιονεί ταυτολογία της ίδιας της έκφρασης, η ψυχρότητα του ευρήματος, το τετριμμένο του θέματος – όλα δείχνουν βεβαιότατα αναρχιλόχεια. Κάποιος άλλος τυχών επιγραφοποιός Αρχίλοχος το στιχούργησε.

Κουρίδιος λοιπόν άλοχος στον Όμηρο (v. e.g. *Ιλιάς*, A 114) είναι η γυναίκα που πήρε νεαρό άνδρα, κουρίδιον λέχος (O, 39-40) είναι το συζυγικό κρεβάτι νεαρού άνδρα, κουρίδιον δώμα (*Οδύσσεια*, τ 579-80) είναι η παρθενική παστάς της Πηνελόπης όπου συζεύχθηκε τον νεαρό Οδυσσέα, και κουρίδιος πόσις (άπαξ στην *Ιλιάδα*, E 414: “κουρίδιον ποθέουσα πόσιν, τὸν ἄριστον Ἀχαιῶν”, - έναντι 5 περιπτώσεων “κουριδῆς ἀλόχου”) είναι ο νεαρός άνδρας, ο κούρος, ο *viriliter puer*, με συνεπινοούμενη την έννοια της κουρικής παρθενίας, παρθενίας από της γενεσιουργού μείξεως].

Αιτήσαμε και μας δόθηκε στην Σπάρτη.

Αν σταθούμε σωστά ενώπιον της πραγματικότητας, ερειδόμενοι ακλόνητα στη γνήσια ταυτότητα του εαυτού μας και ενεργούντες ακατάπαυστα την εντελέχεια της ουσίας μας, τότε το ον αποκαλύπτεται σε όλη του τη μεγαλειότητα. Η φανέρωσή του είναι η ουσία του. Του αρέσει να επιδεικνύεται αφού αποτελεί την υπόσταση του κάλλους. Είναι κατάγυμνο. Το κρύψιμό του είναι στα μάτια μας. Ότι κρύβει την πραγματικότητα από εμάς είναι τα ντυσίματα που κάνουμε στον ίδιο τον εαυτό μας, παραχαράσσοντας την αυθεντικότητά του.

Σταθήκαμε σωστά όχι απλώς προς τον Απόλλωνα, αλλά ενώπιόν του. Με δέος και έρωτα θαυμάσαμε το απαστράπτων σφριγών άγιο κάλλος της αιώνιας νεότητάς του. Και το οξυβελές πνεύμα του μας διαπέρασε καθώς εισπνέαμε την αέρινη οσμή του τοπίου μεταξύ της μεγαλόπρεπης μορφής του Ταΰγετου, και της γόνιμης ρύσης του Ευρώτα.

Τρία σημεία, τρεις αξονικές εστίες περιστροφής της ιστορίας, αναδεικνύονται στο Απολλώνιο κάλλος ενός χώρου, όπου η Γη η ίδια απολύει τη χθονιότητά της λουόμενη την Αγία Μεταμόρφωση εις αισθητό Ολυμπισμό.

Πρώτα στο Αμυκλαίο, με την τόση και τέτοια προσέγγιση του Ταΰγετου, το κάλλος θριαμβεύει ως ανεναντίωτος Ισχύς κυβερνώσα μακρόθεν, ως Τέλος το γίνεσθαι. Οι παρεκτεινόμενοι πρόβουνοι της αδρόμορφης στιβαρής Οροσειράς μεγενθύνουν και δεινώνουν τη φοβερή κορμοστασιά της όρειας πεμπτουσίας πίσω τους. Ενώ οι μαλακοί λόφοι όπισθεν προς το Βαφειό και την Έω κυματίζουν τη γαληνιώσα γη σε ένα χαμόγελο μητρικής ευεστούς για τον Μέγα Ανάκτορα Υιό που την φανερώνει αυτός αντί να τον γεννά αυτή.

Μετά στο Μενελαίο, η αποκάλυψη του απόλυτου Κάλλους του φυσικού περιβάλλοντος καθ' εαυτού, *simpliciter*. Το κάλλος αυτό καθεαυτό. Η επιφανής όψη του Ταΰγετου υψούμενου με επιβλητική

αρρενωπότητα από του κάτωθεν τόπου που μετουσιώνεται εις γήινο φως ορεγόμενος και ανατεινόμενος εν έρωτι προς το μέγα Ολυμπικό έξαγμα. Η ορώμενη φανέρωση του Κάλλους συνίσταται από την καταλάμπουσα αρμονία ύψους και μήκους, κορυφογραμμών και πτυχώσεων, κορυφών και πλαγιών, τέλειων αναλογιών μερών και όλου. **Ο Δωρικός Κίων και ο Δωρικός Κούρος συλλαμβάνονται από τη Μορφή του Ταϋγέτου.**

Και τρίτη, τέλος, αποκάλυψη φυσικού Απολλωνισμού, η θέα από την Ακρόπολη της Σπάρτης, τον εξέχοντα των χαμηλών λόφων περί τους οποίους εξετείνονται οι ωβές (οικισμοί-κώμες) της Σπάρτης. Εδώ το Κάλλος επιδεικνύεται ερατό, διεγείρει εις ένταση έκαστον είναι δια του έρωτα της φανέρωσης του Είναι. Ερωτική πνοή κατέρχεται από το Όρος, οργώσα η πεδιάδα του Ευρώτα φλέγεται από τον πόθο και φωτίζεται από την επιφάνεια του θεού, και Έρωσ συνεγείρει την πάσα ύπαρξη εις τελειότητα. Το θαύμα του Ελληνισμού ανεδύθη εδώ στη **Σπάρτη**, όπου **σπάρθηκε** το Δωρικό βίωμα του κάλλους και **ασπαίροντας** συνεστάθη η ζώσα ιδέα της πραγματικότητας, η **σπαίρουσα** προβολή του Είναι στο Φαίνεσθαι: το ον ως **σπαργώσα** ταυτότης, η Μορφή ως πάλλουσα ένταση πέρατος, το Είναι ως δυναμερής στάσις απειροδύναμης κίνησης συμπυκνωμένης στον απειροελάχιστο «τρόμο», το τρέμισμα της πάλμωσης που μορφώνει το γίγνεσθαι εις αποκαλυπτήριο φαινόμενο του Είναι. Η περάτωση της διαστολής των φαινομένων στο γίγνεσθαι κατά χώρο και χρόνο δίνει ταυτότητα (ενότητα και συνέχεια) στα όντα. Είναι εν κόσμω θα πει Ίστασθαι εν Στάσει συνειλημμένης εις Εν Κίνησης.

Η σύλληψη της **Ιστάμενης Κινητικότητας** ως δύναμης του πέρατος ευρίσκει φιλοσοφική έκφραση αργότερα στη Στωική νόηση του όντος. Αλλά φαεινή επίδειξή της αποτελούν οι αρχιτεκτονικοί Ρυθμοί του Ελληνισμού και οι Κούροι της αρχαϊκής εποχής. Οι Δωρικοί Ναοί και οι «Απόλλωνες» *ίστανται* σε δυναμική ηρεμία. Σφύζουν από ζωή και η στάση τους ασπαίρει. Το Αιώνιο κατέλαβε το

Χρονικό και απολυτοποίησε το σχετικό. Η στατικότητα τους είναι απόδειξη παρουσίας ουσίας και ζωής γιατί το πέρας που τους συνιστά σε τέλεια Μορφή του Είναι ασπείρει από την ένταση της δυναμικής αρμονίας της δομής τους. Η κλασική ηρεμία της αιωνιότητας εμπερικλείει τρομακτική δύναμη διαχρονικότητας.

Ο Απόλλων της Αιωνιότητας θριαμβεύει εν χρόνω δια του κάλλους των Επιφανειών του.

Τριπλή αποκομίσαμε αισθητή φανέρωσή του από τη Δωρική Λακεδαίμονα. Το Δέος του Κάλλους εν Αμύκλαις· την Καλλονή του Κάλλους εν Μενελαΐω· και τον Έρωτα του Κάλλους από τη Σπαρτιατική Ακρόπολη.

Προ της έναρξης των μαχών ο αρχιστράτηγος βασιλεύς της Σπάρτης έθυε πρώτα στις Μούσες και στον Έρωτα. Αφού καλλιερούταν τα ιερά, μετά έδινε εντολή να στεφανωθούν οι οπλίτες και να παίξουν οι αυλητές το Καστόρειον μέλος και έτσι άρχιζε η συντεταγμένη, φοβερή και ωραία, κίνηση της φάλαγγας των καλών υπό τους ήχους εμβατηρίου παιάνα που τραγουδούσαν όλοι προεξάρχοντας αυτού. Και προέβαινε ο Βασιλεύς εν μέσω πολεμιστών-αθλητών, αυτών που είχαν διακριθεί σε γυμνικούς αγώνες άνευ επάθλου αλλά μόνον στεφανίτες (όπως στην τετράδα των ιερών αγώνων).

Και η φάλαγγξ έβαινε «ως του Θεού συμπαρόντος».

Ο Απόλλων θα οδηγούσε την πολεμική του αγέλη και πάλι.

Και οδηγεί την χρυσή ορδή των πολεμιστών του φωταυγούς κάλλους εξ αΐδιου ες αεί και αεί.

[«Λακεδαιμόνιοι δὲ πρὸ τῶν παρατάξεων Ἔρωτι προθύονται, ὡς ἐν τῇ τῶν παραταττομένων φιλία κειμένης τῆς σωτηρίας τε καὶ νίκης. καὶ

Κρητες δ' ἐν ταῖς παρατάξεσι τοὺς καλλίστους τῶν πολιτῶν κοσμήσαντες
διὰ τούτων θύουσι τῷ Ἑρωτι, ὡς Σωσικράτης ἱστορεῖ. (Fr.Gr.H. 461F7)».

Αθήναιος, Δειπνοσοφισταί, ΙΓ' 561 e-f

«καὶ γὰρ ἐν ταῖς μάχαις προεθύετο ταῖς Μούσαις ὁ βασιλεὺς,
ἀναμιμνήσκων ὡς ἔοικε τῆς παιδείας καὶ τῶν κρίσεων, ἴν' ὧσι πρόχειροι
παρὰ τὰ δεινά, καὶ λόγου τινὸς ἀξίας παρέχωσι τὰς πράξεις οἱ μαχόμενοι.

Πλούταρχος, Λυκούργος, 21, 7

«ἤδη δὲ συντεταγμένης [ἅμα] τῆς φάλαγγος αὐτῶν, καὶ τῶν
πολεμίων ὀρώντων, ὁ βασιλεὺς ἅμα τὴν τε χίμαιραν ἐσφαγιάζετο, καὶ
στεφανοῦσθαι παρήγγελλε πᾶσι, καὶ τοὺς ἀύλητάς ἀυλεῖν ἐκέλευε τὸ
Καστόρειον μέλος· ἅμα τ' ἐξῆρχεν ἐμβατηρίου παιᾶνος, ὥστε σεμνὴν ἅμα
καὶ καταπληκτικὴν τὴν ὄψιν εἶναι, ῥυθμῶ τε πρὸς τὸν αὐλὸν ἐμβαινόντων,
καὶ μήτε διάσπασμα ποιούντων ἐν τῇ φάλαγγι, μήτε ταῖς ψυχαῖς
θορυβουμένων, ἀλλὰ πράως καὶ ἰλαρῶς ὑπὸ τοῦ μέλους ἀγομένων ἐπὶ τὸν
κίνδυνον· οὔτε γὰρ φόβον οὔτε θυμὸν ἐγγίνεσθαι πλεονάζοντα τοῖς οὔτω
διακειμένοις εἰκὸς ἐστίν, ἀλλ' εὐσταθὲς φρόνημα μετ' ἐλπίδος καὶ θάρσους,
ὡς τοῦ θεοῦ συμπαρόντος. ἐχώρει δ' ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τοὺς πολεμίους ἔχων
μεθ' ἑαυτοῦ <τοὺς> στεφανίτην ἀγῶνα νενικηκότας».

Πλούταρχος, Λυκούργος, 22, 4-7]